

2 Sličnosti i razlike

2.2 Individualne i grupne razlike / „Idemo na kupanje“

Izvor	<i>Priručnik za konstruktivno rešavanje sukoba – Prim 1 (Grupa MOST, Beograd)</i>
Trajanje	45 minuta
Predmet(i)	Psihologija, Ustav i građanska prava, Sociologija, Građansko vaspitanje, Književnost, Istorija
Materijal	-
Cilj	Da učenici/e uvide i iskuse kako u nekim specifičnim okolnostima bilo koja razlika može postati povod za „grupisanje u tabore“ i kako unutar svake grupe uvek postoje individualne razlike, a neke od njih mogu biti i veće od one razlike koja je bila povod za stvaranje „tabora“.

Koraci

1. Vežba „Idemo na kupanje“ (30')

Voditelj/ka prvo uvede situaciju: Ljudi imaju tendenciju da se po svom pristupu životu svrstavaju u tri grupe što se, na simboličan (metafora) i pomalo duhovit način, može uporediti sa načinom na koji ulaze u vodu (reku, jezero, more) da bi se kupali (plivali):

- osobe u prvoj grupi su **skakači**, one odlučno priđu vodi (ili odu do daske za skakanje), skoče i zarone ili se zatrče sa obale i, ne oklevajući, bace se u talase prskajući vodu na sve strane;
- osobe u drugoj grupi možemo nazvati **šetači**, one u vodu ulaze ravnomerno i ujednačeno, krenu mirnim korakom sa obale i jednostavno ušetaju u vodu nastavljajući tako sigurno, ni brzo ni sporo, ka dubini;
- oni u trećoj grupi, koje ovde možemo nazvati **isprobavači**, kada priđu vodi moraju prvo da je isprobaju nožnim palcima i provere da li im odgovara, a zatim veoma sporo i postepeno ulaze, zapljuskujući se lagano vodom po telu da bi se navikli na temperaturu vode. To nekada može i da potraje pre nego što zapljavaju.

Onda učenike/ce zamolimo da prvo malo razmisle u koju od ove tri grupe bi sebe svrstali i da se opredele za jednu od njih (samoprocena). Svi oni koji sebe smatraju skakačima formiraju malu grupu u jednom delu prostorije, oni koji sebe smatraju šetačima formiraju grupu u drugom delu prostorije, a isprobavači formiraju grupu u trećem delu prostorije.

Napomena: Ukoliko neki učesnik/ca ostane neopredeljen, zamoliti ga da ipak, i samo za potrebe ove igre, izabere jednu od grupa (a kasnije će moći da se predomisli).

U okviru svake grupe učenici/e zajednički definišu i napišu najmanje tri vrline i tri mane njihove grupe. Kada završe pisanje, predstavnici/e grupa iščitaju vrline i mane svojih grupa. Važno je da svi pažljivo slušaju jedni druge i zapamte šta je koja grupa rekla o sebi.

Ponovo odvojeni u svojim grupama, učenici/e zajednički definišu i napišu jednu stvar/osobnost koja ih najviše privlači (sviđa im se) i jednu stvar/osobnost koja ih odbija (ne sviđa im se) kod jedne i druge grupe kojoj ne pripadaju. Kada završe pisanje, predstavnici/e grupa iščitaju šta su napisali o drugim grupama.

Učenike/ce zamolimo da stanu u jedan veliki krug, tako da se vidi odakle dokle su skakači, pa šetači i isprobavači. Voditelj/ka kaže da će na sledeće pitanje odgovoriti svako za sebe (individualne razlike) i to na neobičan način: ako odgovor bude „uglavnom ne“ – ostaćete u mestu, ako odgovor bude „uglavnom da“ – napravićete jedan korak ka centru kruga, a ako odgovor bude „da, jako mogu“ – napravićete dva koraka ka centru kruga. Potom voditeljka postavi pitanje: Da li volite dugo da se kupate i da ostanete u vodi sve dok svi vaši prijatelji/ce ne izađu iz nje?.

Kada učenici/e odgovore (ostanu u mestu, naprave jedan ili dva koraka), dobiju se tri koncentrična kruga i time će biti formirane tri nove grupe, od kojih će svaka biti mešovitog sastava u odnosu na prethodnu podelu (na skakače, šetače i isprobavače). Svaka nova grupa treba da sama smisli i da sebi novo ime.

2. Refleksija (15')

Voditelj/ka prvo zamoli učenike/ce da malo razmisle o svemu što su upravo doživeli i izdvoje one momente ili fenomene koji su im najupečatljiviji.

Voditelj/ka postavlja nekoliko pitanja vezanih za vežbu:

- # Na koje vas ovo životne situacije podseća?
- # Da li ste u realnosti doživeli da neka razlika, na koju do tada niste obraćali pažnju, odjednom postane razlog za grupisanje ili čak neprijateljstva?
- # Šta ste naučili (dobili) iz ove vežbe?

Voditelj/ka sumira ono što su učenici/e uvideli i zaključili. Ukoliko je potrebno, dodaje i svoj zaključak:

U životu često radimo ono što je bila prva instrukcija u ovoj vežbi. Težimo da i druge i sebe svrstavamo u određene kategorije, kojima onda pridajemo određene vrednosti i procenjujemo ih na osnovu određenih merila. To radimo mi, to rade i svi drugi. Takve procene utiču na naše ponašanje i mogu nam odmagati u pojedinim nama važnim situacijama.

IDEJE ZA PRATEĆE AKTIVNOSTI:

- 🔗 Učenici/e timski ili individualno istražuju i pripreme kratak prikaz nekog događaja – bilo realnog (na primer, u novijoj domaćoj i svetskoj istoriji) ili fiktivnog (na primer, u nekom romanu, filmu i sl.) - koji ilustruje iskustvo koje su prošli kroz vežbu kada bilo koja razlika može postati povod za „grupisanje u tabore“ i eventualna neprijateljstva (časovi istorije, književnosti, sociologije i sl).